

Про одну гіпотезу з Рамсеївської теорії графів

Нагадаємо, що графом називається сукупність точок та ліній (відрізків), які їх з'єднують. При цьому точки зуться вершинами, а лінії (відрізки) — ребрами. Якщо кожену пару з n вершин з'єднано ребром, то такий граф називається повним графом на n вершинах і позначається K_n . Позначимо через $R(p, q)$ найменше натуральне число n таке, що за будь-якого розфарбування ребер повного графа K_n у два кольори одержуємо або граф K_p першого кольору, або граф K_q другого кольору. Вперше існування чисел $R(p, q)$ встановив англійський математик **Френк Плумптон Рамсей** (1903—1930), на честь якого їх названо (класичними) числами Рамсея й відомо небагато [1].

Якщо графи K_p та K_q замінити на довільні графи G та H , то отримаємо узагальнені числа Рамсея $R(G, H)$. У багатьох випадках узагальнені числа Рамсея $R(G, H)$ виражені простими формулами. Наприклад, $R(nK_3, nK_3) = 5n$ для $n \geq 2$, де nK_3 — граф, зображений на рис. 1. Цей результат одержали відомі фахівці з рамсеївської теорії графів **Бур**, **Ердеш** і **Спенсер** [2]. Аналогічний результат отримав **С.Г. Сальников** [3] для графа nD (рис.2) — $D = K_{1,3} + e$, де через $K_{1,n}$ позначено зірку з n кінцями (рис.3), а e — ребро графа — $R(nD, nD) = 6n$ для $n \geq 2$.

Зауважимо, що $K_3 = K_{1,2} + e$. Використовуючи конструкцію, яку зображено на рис. 4, неважко перекоонатися, що $R(nX, nX) > (m+3)n$ для $m, n \geq 2$, де через X позначено граф $K_{1,m} + e$. Дійсно, число вершин графа, зображеного на рис.4, дорівнює $m+n-1+2n-1+1 = (m+3)n-1$. Якби було n одноколірних графів $K_{1,m} + e$, то число вершин мало б бути $(m+1)n$. Тому, ані червоний, ані блакитний круги не містять nX . Інші частини, очевидно, також не містять монохромного графа nX . Це наводить на таку правдоподібну гіпотезу: $R(nX, nX) = (m+3)n$ для $m, n \geq 2$, яку доведено лише для $m = 2$ та $m = 3$.

Уперше цю гіпотезу опубліковано в журналі "Наука і суспільство" [4] накладом майже 50 000 примірників, але вона залишилась малопомітною для фахівців. Сподіваюся, що тепер гіпотезу буде доведено. ■

Сергій Білий, канд. фіз.-мат. наук,
Науково-учбовий центр
прикладної інформатики НАН України

Література

1. Weisstein, Eric W. "Ramsey Number" From MathWorld-A Wolfram Web Resource. <http://mathworld.wolfram.com/RamseyNumber.html>
2. Грэхем Р. Начала теории Рамсея. — М.: Мир, 1984. — Гл. 6.
3. Сальников С.Г. Теоремы типа Рамсея для непересекающихся копий графа $K_{1,3} + x$. Комбинаторный анализ. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1986. — Вып. 7. — С. 155—160.
4. Білий С.Б. Про Рамсейову теорію графів // Наука і суспільство. — 1988. — №4. — Математична сторінка, С. 53—54.

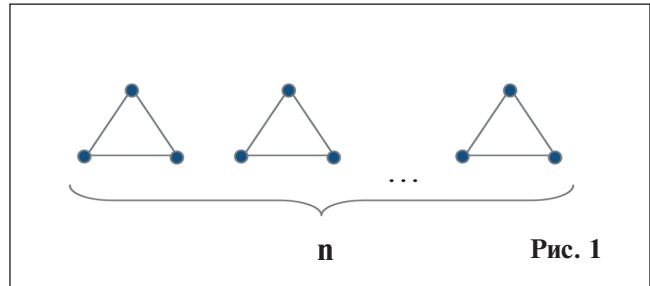

Рис. 1

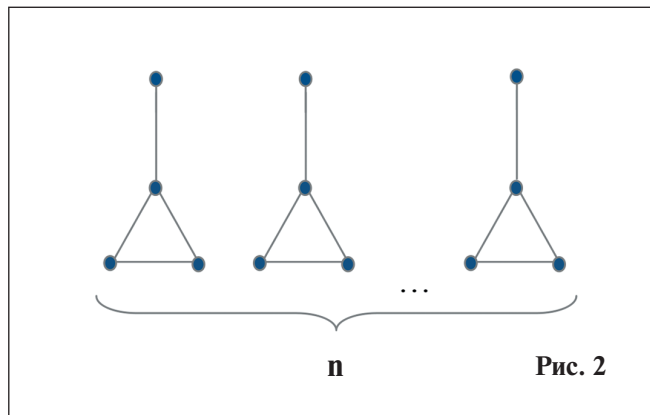

Рис. 2

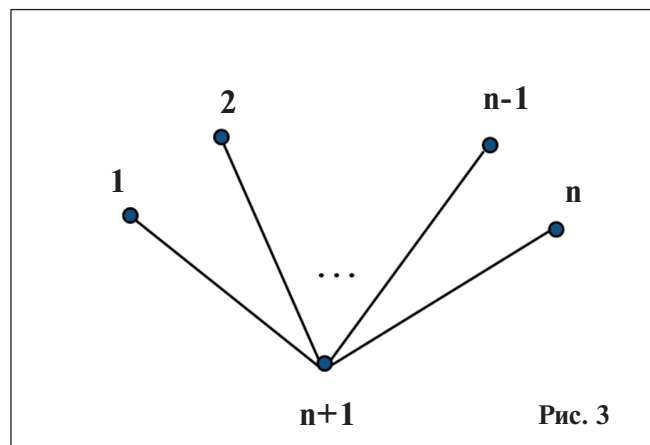

Рис. 3

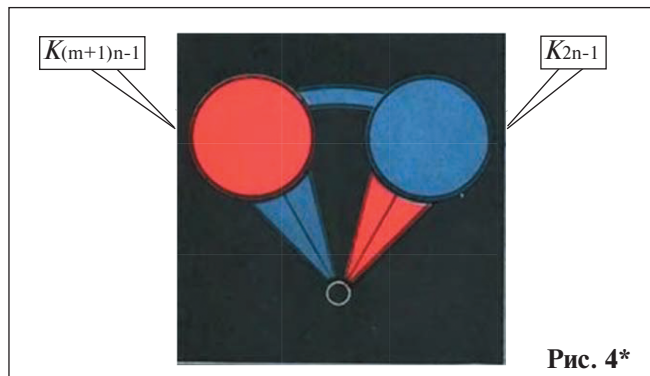

Рис. 4*

* Цей рисунок узято з першої сторінки обкладинки книги Рональда Грехема [2].